

**Drugi Regionalny Okrągły Stół dotyczący
Finansowania Efektywności Energetycznej
15 marca 2023
(formuła hybrydowa)
SPRAWOZDANIE**

Organizator:

Agencja Użytkowania i Poszanowania Energii Andrzej Gołąbek

91-334 Łódź, ul. Kwidzyńska 14

<http://www.auipe.pl/projekty/roundbaltic>

auipe@auipe.pl

Patronat:

KRAJOWA IZBA GOSPODARKI NIERUCHOMOŚCIAMI

40-085 Katowice, ul. Mickiewicza 29 – A.05.11

<http://kign.pl>

[email: biuro@kign.pl](mailto:biuro@kign.pl)

**Krajowa Izba
Gospodarki
Nieruchomościami** [®]

1 TŁO SPOTKANIA

Tło spotkania było podyktowane wynikami diagnozy¹ sporządzonej w pierwszej fazie projektu Round Baltic.

Przedmiotem diagnozy jest próba:

- identyfikacji potencjałów finansowania poprawy efektywności energetycznej w sektorach budownictwa mieszkalnego wielorodzinnego, jednorodzinnego i użyteczności publicznej oraz w MŚP w województwie łódzkim,
- ilustracja funkcjonujących instrumentów finansowych i ram dla inwestycji w poprawę efektywności energetycznej,
- formułowanie wstępnych rekomendacji w celu zwiększenia zdolności finansowania zrównoważonych inwestycji.

Diagnoza regionalna wskazała, że realizacja założonych celów poprawy efektywności energetycznej w regionie wymaga znacznych nakładów finansowych. Obecnie w województwie łódzkim wykorzystywanych jest wiele mechanizmów finansowych, wspomagających wdrażanie projektów w obszarze efektywności energetycznej, zarówno lokalnych jak i krajowych, zwrotnych i dotacyjnych.

Głównym problemem w województwie łódzkim jest dostęp do atrakcyjnych źródeł finansowania działań w zakresie efektywności energetycznej. Dla budynków użyteczności publicznej istniejące formy dofinansowania termomodernizacji są niewystarczające do pokrycia potrzeb w gminach województwa łódzkiego poza dużymi miastami. W celu zwiększenia modernizacji budynków mieszkalnych wymagane jest dotarcie z instrumentami finansowymi do ośrodków miejsko-wiejskich w województwie łódzkim, w których poziom termomodernizacji budynków jest bardzo niski. Wzory umów, wymiana najlepszych praktyk i wytyczne, w szczególności odnoszące się do umów o poprawę efektywności energetycznej, także mogą pomóc w rozwoju tego rodzaju projektów.

Głównym celem działania w ramach projektu będzie zwiększenie dostępności finansowania efektywności energetycznej poprzez:

- wzmocnienie sieci doradztwa energetycznego na poziomie gmin lub powiatów
- organizacji punktów obsługi kompleksowej (one-stop-shop)
- zaangażowanie regionalnych podmiotów publicznych i niepublicznych
- mobilizację sektora finansowego
- stworzenie możliwości wymiany doświadczeń oraz porównania prowadzonych działań

Wszystkie zakładane cele mogą być realizowane w przypadku właściwej edukacji i przygotowania społeczeństwa do właściwego rozumienia problematyki sposobów pozyskiwania i właściwego wykorzystania energii, związane korzyści i zachęty ekonomiczne dla społeczeństwa z kierunkami pożądanego rozwoju w zakresie oszczędzania energii.

Podsumowując, kluczowym elementem wspomagającym osiągnięcie zakładanych w regionie łódzkim celów związanych z inwestycjami w zakresie efektywności energetycznej, jest nie tylko stworzenie odpowiednich instrumentów finansowych dla ich realizacji, ale również oferta informacyjno-edukacyjna przybliżająca je potencjalnym inwestorom.

¹ https://sape.org.pl/wp-content/uploads/2021/01/RoundBaltic_Diagnoza-krajowa.pdf

W osiągnięciu celów może pomóc przede wszystkim szeroka wiedza inwestorów na temat dostępności źródeł finansowania inwestycji jak i wsparcie doradcze dla takich działań. Potrzebne są zatem kampanie informacyjno-edukacyjne, nie tylko dla osób fizycznych, ale także zarządców nieruchomości czy przedsiębiorców i JST.

Zalecenia wynikające z diagnozy regionalnej dla województwa łódzkiego wskazywały następujące działania i potrzeby, które można odnieść do poszczególnych sektorów budynków w zależności od ich przeznaczenia.

Poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych

Projekt RoundBaltic może przyczynić się do ustanowienia nowych i zmian obecnych ram wsparcia finansowania efektywności energetycznej dzięki dyskusjom prowadzonym w ramach Okrągłych Stołów oraz współpracy Regionalnej Rady Doradczej. Może wspomóc również realizację zadań wskazanych w Programie Ochrony Powietrza dla strefy łódzkiej wyznaczonych w celu podniesienia efektywności ograniczenia emisji z sektora komunalno-bytowego na terenie województwa łódzkiego poprzez:

- koncentrację wsparcia termomodernizacji i wymiany kotłów w budynkach zamieszkiwanych przez osoby ubogie, starsze, niezaradne życiowo oraz niewykształcone (domy jednorodzinne i wielorodzinne, w tym komunalne, TBS i specjalnego przeznaczenia),
- zaplanowanie instrumentów wsparcia nakierowanego na łagodzenie ekonomicznych skutków przeprowadzonej wymiany kotłów (np. zwiększenia kosztów paliwa lepszej jakości),
- wprowadzenie w województwie systemu wsparcia doradczego na poziomie gmin,
- zwiększenie skuteczności przyjętych kanałów informacyjnych i komunikacyjnych,
- prowadzenie w gminach projektów takich jak PONE, które zwiększają możliwość wsparcia finansowego dla mieszkańców małych gmin i wsi, a co za tym idzie ilość prowadzonych działań,
- podejmowanie inicjatyw w zakresie projektów skierowanych do mieszkańców, polegających na współfinansowaniu przez samorządy inwestycji z zakresu odnawialnych źródeł energii (montaż pomp ciepła, kolektorów słonecznych, ogniw fotowoltaicznych), a także dopłat do wymiany źródeł ogrzewania
- wsparcie informacyjne i doradcze dla właścicieli domów jednorodzinnych w oparciu o programy „Czyste powietrze” i „Mój prąd

Poprawa efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej

Obecnie największy udział w finansowaniu działań mają środki własne inwestorów samorządów lokalnych, na których spoczywa obowiązek wdrażania wymagań wspólnotowych. Dla budynków użyteczności publicznej istniejące formy dofinansowania termomodernizacji są niewystarczające do pokrycia potrzeb w gminach województwa łódzkiego poza dużymi miastami. Realizacja działań, niejednokrotnie, pociąga za sobą konieczność skorzystania z kredytów bankowych. Wsparcie z budżetu Państwa jest stosunkowo niewielkie i nie przekracza kilku procent. Znacząca część inwestycji publicznych realizowanych w regionie łódzkim jest współfinansowana przez fundusze unijne. Realizację zadań z zakresu efektywności energetycznej w budynkach użyteczności może wspomóc:

- dotarcie z instrumentami finansowymi do ośrodków miejsko-wiejskich
- wzmacnianie współpracy i partnerstwa samorządów, m.in. poprzez promowanie i uświadamianie korzyści płynących ze współdziałania w ramach realizacji strategii

- i projektów, w tym tworzenie platform wymiany wiedzy, doświadczeń i dobrych praktyk, wprowadzanie mechanizmów zachęcających samorządy do wspólnego podejmowania przedsięwzięć dotyczących efektywności energetycznej, integrujących źródła finansowania jednostek samorządu terytorialnego i innych podmiotów.
- rozwój systemu doradztwa w zakresie efektywności energetycznej i OZE, w tym zwiększenie liczby Energetyków Gminnych i wyszkolenie co najmniej jednego Energetyka Gminnego w każdej gminie.
 - redukcja barier w celu uruchomienia funduszy sektora prywatnego dla realizacji zadań efektywności energetycznej w formie np. ESCO, PPP – wymiana doświadczeń, wzorów umów itp.

Podsumowując, kluczowym elementem wspomagającym osiągnięcie zakładanych w regionie łódzkim celów związanych z inwestycjami w zakresie efektywności energetycznej, jest nie tylko stworzenie odpowiednich instrumentów finansowych dla ich realizacji, ale również oferta informacyjno-edukacyjna przybliżająca je potencjalnym inwestorom.

Powyższe wnioski z diagnozy regionalnej posłużyły jako wskazówki przy kształtowaniu programu Pierwszego Regionalnego Okrągłego Stołu dotyczącego finansowania efektywności energetycznej w województwie łódzkim organizowanego w ramach projektu RoundBaltic.

Na koniec 2021 roku interesariuszom projektu RoundBaltic zostały udostępnione materiały z obrad pierwszego ROS. Przesłano również rekomendacje i konkluzje wygenerowane przez uczestników obrad.

W 2022 roku dzięki działaniom projektu, a także przy uczestnictwie członków Regionalnej Rady Doradczej, obserwowano w jaki sposób są realizowane zidentyfikowane wcześniej działania. Był to rok odradzania się po utrudnieniach związanych z epidemią Sars cov 2, a także bardzo trudny ze względu na kryzys energetyczny wywołany rosyjską agresją zbrojną w Ukrainie. Rok, w którym poszukiwano środków finansowych na rzecz oszczędzania energii, produkcji energii ze źródeł odnawialnych, a także dywersyfikacji dostaw, w tym głównie uniezależnienie się od rosyjskich paliw kopalnych. Wobec galopujących cen paliw, ciepła i energii elektrycznej poszukiwane były wszelkiego rodzaju dofinansowania do działań efektywności energetycznej oraz informacje dotyczące stanu ich wdrażania.

W wyniku realizacji kolejnych kroków w projekcie powstało sprawozdanie ze stanu realizacji zidentyfikowanych działań – plany wdrożenia. W dokumencie tym przeanalizowano stawiane wcześniej wyzwania oraz ich obecną aktualność. Zidentyfikowane na początku projektu potrzebne ramy wsparcia nadal są aktualne w województwie łódzkim. Przeanalizowano potrzebne instrumenty i narzędzia oraz jakiego wsparcia można udzielić w ramach projektu RoundBaltic w zakresie interwencji.

Realizacja projektu RoundBaltic w zakresie interwencji ma największe znaczenie związane z przekazywaniem informacji pomiędzy interesariuszami projektu. Organizacja regionalnych okrągłych stołów winna być traktowana jako tworzenie platformy wymiany informacji i umożliwienia dyskusji. W dotychczasowej realizacji zidentyfikowanych działań stanowiła również impuls do zmian oczekiwanych przez środowisko w obecnych dofinansowaniach oraz wkład w przygotowaniu założeń do nowych konkursów.

Na podstawie analiz dotyczących stanu wdrożenia rekomendacji z 1ROS wraz z Regionalną Radą Doradczą został uzgodniony program 2ROS w województwie łódzkim.

2 Drugi Regionalny Okrągły Stół dotyczący finansowania efektywności energetycznej w województwie łódzkim

Wydarzenie odbyło się w dniu 15 marca 2023 roku w godzinach 10:00-15:00 w formule hybrydowej.

Spotkanie w formie stacjonarnej odbyło się w Hotelu Borowieckim w Łodzi, ul. M. Kasprzaka 7/9.

Zdalny udział w obradach był umożliwiony za pomocą dwukierunkowej transmisji z wykorzystaniem platformy ZOOM. Uczestnicy on-line mieli możliwość czynnego uczestniczenia w czasie rzeczywistym w obradach w tym prezentacji, zadawania pytań ustnie i na czacie.

Obrady zostały podzielone na sesję plenarną oraz dwie, równoległe sesje tematyczne:

1. Finansowanie termomodernizacji **budynków mieszkalnych** jednorodzinnych i wielorodzinnych
2. Instrumenty finansowe służące zwiększaniu efektywności energetycznej **budynków użyteczności publicznej**

2.1 PROGRAM WYDARZENIA

9:00-10:00 Rejestracja

10:00-11:45 SESJA PLENARNA - Diagnoza regionalna wykorzystania zrestrukturyzowanych środków krajowych i nowych środków unijnych dla perspektywy finansowania 2021-2027

Przywitanie - Piotr Stawicki Krajowa Izba Gospodarki Nieruchomościami

Otwarcie i omówienie działań w projekcie RoundBaltic – Andrzej Gołąbek AUIPE

Finansowanie efektywności energetycznej w świetle Funduszy Europejskich - Agnieszka Więckowska - Departament Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego

Prezentacja systemu doradztwa energetycznego w zakresie efektywności energetycznej oraz zmian w ofercie finansowej WFOŚiGW w 2020 roku i 2023 - Doradca energetyczny WFOŚiGW w Łodzi

Regionalne programy wsparcia technicznego dla inwestorów publicznych i prywatnych w świetle oferty BOŚ Banku – przedstawiciel banku

Pytania prowadzące dyskusję:

- *Czy możliwe będzie kumulatywne rozliczanie oszczędności energii jako warunek konieczny pozyskania dofinansowania dla budynków wcześniej termomodernizowanych?*
- *Które środki finansowe będą dysponowane centralnie, a które regionalnie w podziale na zakres interwencji i grupę beneficjentów?*
- *Które środki finansowe będą zwrotne, a które dotacyjne w podziale na zakres interwencji i grupę beneficjentów?*

11:45-12:15 PRZERWA

12:15-13:45 RÓWNOLEGŁE DWIE SESJE TEMATYCZNE – PREZENTACJE I DYSKUSJA

SESJA TEMATYCZNA 1 - Finansowanie termomodernizacji budynków mieszkalnych

moderator PIOTR STAWICKI
reporter MAREK GÓRECKI

Prezentacja źródeł finansowania termomodernizacji budynków mieszkalnych z WFOŚiGW w Łodzi, w tym omówienie zachodzących zmian w finansowaniu i programu Czyste Powietrze - - Doradca energetyczny WFOŚiGW w Łodzi

Przegląd wsparcia projektów efektywności energetycznej budynków mieszkalnych, w tym fundusz termomodernizacji, znaczenie pomocy technicznej z ELENA oraz punktów kompleksowej obsługi klienta – Piotr Stawicki Krajowa Izba Gospodarki Nieruchomościami

Wpływ zmiany ustawy o charakterystyce energetycznej budynków na intensyfikację działań związanych z efektywnością energetyczną. Kto i kiedy powinien wykonać. – Marek Górecki audytor energetyczny, zarządca nieruchomości

Omówienie stanu wdrożenia rekomendacji z Pierwszego Regionalnego Okrągłego Stołu

Dyskusja

Przedstawienie wstępnego podsumowania sesji przez reportera.

SESJA TEMATYCZNA 2 - Instrumenty finansowe służące zwiększaniu efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej

moderator WITOLD KURCZYŃSKI
reporter PIOTR SZEWCZYK

Prezentacja źródeł finansowania termomodernizacji budynków użyteczności publicznej oraz zmian zachodzących w finansowaniu - Doradca energetyczny WFOŚiGW w Łodzi

Jak skutecznie minimalizować problemy, bariery i ograniczenia w realizacji projektów mających przyczynić się do zwiększenia efektywności energetycznej w infrastrukturze publicznej - Piotr Szewczyk

Rosnące potrzeby gmin w zakresie reagowania na drastyczny wzrost cen energii poprzez przygotowanie i wdrożenie działań EE w infrastrukturze komunalnej –Witold Kurczyński

Omówienie stanu wdrożenia rekomendacji z Pierwszego Regionalnego Okrągłego Stołu

Dyskusja

Przedstawienie wstępnego podsumowania sesji przez reportera

13:45-14:15 PRZERWA

14:15-15:00 SESJA PLENARNA

Podsumowanie sesji tematycznej 1 *Finansowanie termomodernizacji budynków mieszkalnych* – moderator PIOTR STAWICKI, reporter MAREK GÓRECKI

Podsumowanie sesji tematycznej 2 *Instrumenty finansowe służące zwiększaniu efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej* - moderator WITOLD KURCZYŃSKI, reporter PIOTR SZEWCZYK

Wnioski z obrad oraz konkluzje dotyczące kontynuacji dialogu dla poprawy finansowania efektywności energetycznej w regionie łódzkim

Podsumowanie obrad i zakończenie - Andrzej Gołąbek AUiPE

2.2 SPRAWOZDANIE Z OBRAD

W celu umożliwienia otwartej dyskusji, spotkanie odbywało się zgodnie z regułą „Chatham House”, co oznacza, że punkty dyskusji nie zostały przypisywane żadnej osobie ani organizacji. Nie dążono do konsensusu poglądów, ale do wygenerowania jak największej liczby pomysłów ważnych dla przyszłości zrównoważonych inwestycji energetycznych w Polsce.

Spotkanie odbywało się w języku polskim.

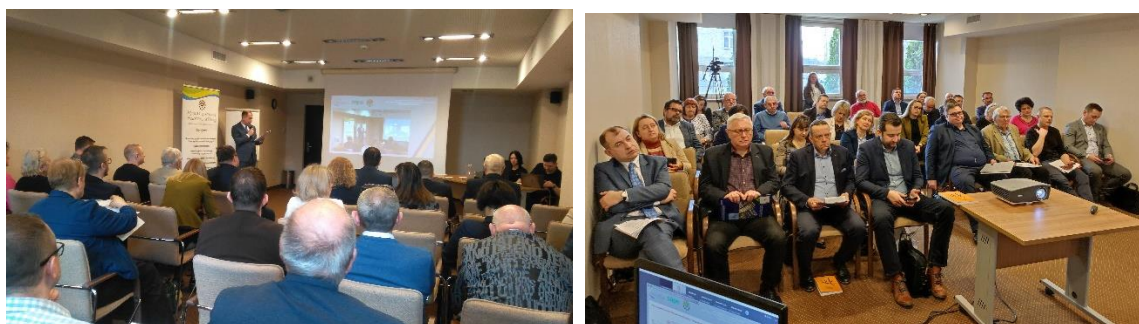
W czasie obrad dostępne było stoisko Głównego Punktu Informacyjnego Funduszy Europejskich dla Łódzkiego 2021-2027.

2.2.1 SESJA PLENARNA OTWIERAJĄCA WYDARZENIE

Otwarcie i powitanie uczestników

Andrzej Gołąbek AUiPE i Piotr Stawicki Krajowa Izba Gospodarki Nieruchomościami

Pan Piotr Stawicki przywitał wszystkich w imieniu swoim oraz KIGN, która objęła wydarzenie swoim patronatem.

Pan Andrzej Gołąbek przywitał uczestników, a następnie przedstawił kontekst spotkania oraz ogólne informacje o projekcie RoundBaltic. Wspominał, iż program spotkania powstał na podstawie wniosków z opracowanej wcześniej diagnozy regionalnej oraz zdiagnozowanego stanu wdrożenia rekomendacji z pierwszego ROS. Na zakres spotkania miały wpływ również sugestie współpracujących z Agencją przedstawicieli samorządów, zarządców nieruchomości, doradców finansowych, audytorów energetycznych i innych specjalistów zebranych w Regionalnej Radzie Doradczej. Zwrócił również uwagę na konieczność wspierania efektywności energetycznej oraz rolę audytorów energetycznych w tym zakresie. Wyraził nadzieję na wypracowanie w czasie spotkania jak największej ilości pomysłów spierających finansowanie efektywności energetycznej w województwie łódzkim. Na zakończenie zachęcił uczestników spotkania do aktywnego uczestnictwa.

Finansowanie efektywności energetycznej w świetle Funduszy Europejskich

Agnieszka Więckowska - Departament Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego

Pani Agnieszka Więckowska przedstawiła

- RPO WŁ 2014-2020: rezultaty i przykłady projektów, dane statystyczne dotyczące postępu finansowego

- FEŁ 2021-2027: zakres wsparcia w ramach priorytetu 2 „Fundusze Europejskie dla Zielonego Łódzkiego” w kontekście zarówno budynków mieszkalnych, jak i użyteczności publicznej oraz oświetlenia publicznego, harmonogram naboru wniosków
- Źródła informacji o FE, w tym zakres usług świadczonych przez Punkty informacyjne Funduszy Europejskich w województwie łódzkim – wprowadzono nowy zakres informacji dotyczących PPP

Przedstawiciel Urzędu Marszałkowskiego pozostał do końca konferencji z materiałami dostępnym w ramach Głównego Punktu Informacyjnego Funduszy Europejskich dla Łódzkiego 2021-2027.

Prezentacja systemu doradztwa energetycznego w zakresie efektywności energetycznej oraz zmian w ofercie finansowej WFOŚiGW w latach 2021- 2023

Anna Górczyńska – Zastępca Prezesa Zarządu WFOŚiGW w Łodzi

W swojej prezentacji Pani Anna Górczyńska przedstawiła Projekt Doradztwa Energetycznego finansowany w 100% ze środków UE. Celem projektu jest wsparcie przedsięwzięć inwestycyjnych przyczyniających się do realizacji pakietu klimatyczno – energetycznego UE 3x20, w tym inwestycji w zakresie efektywności energetycznej. Wśród celów szczegółowych należy zauważyć planowane wsparcie dla inwestycji z zakresu EE i OZE. Najistotniejszym wydaje się być fakt, że prowadzone doradztwo energetyczne dotyczy wszystkich inwestorów i jest całkowicie dla nich bezpłatne. Przedstawione zostały plany na przyszłość w podziale na zakres interwencji oraz beneficjentów.

Druga część prezentacji poświęcona była zmianom jakie zaszły w ofercie finansowej WFOŚiGW od czasu 1ROS. Omówione zostały zmiany zasad udzielania dofinansowania, zmiany w dokumentach oraz zmiany w programach priorytetowych WFOŚiGW w Łodzi oraz ogólnopolskich. Odniesiono się również do rekomendacji z 1ROS w aspekcie wprowadzanych zmian.

Moderator spotkania poinformował uczestników, iż była to tylko wstępna ogólna informacja dotycząca Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, a prelegent przedstawi szczegółowe prezentacje systemu wsparcia uczestnicząc w sesjach tematycznych.

Program TERMO – instrumenty wsparcia i zasady ich udzielania

- przedstawiciel banku BGK Magdalena Czerska dyrektor Biura Funduszu Termomodernizacji i Remontów
Departament Funduszy Mieszkaniowych

W czasie prezentacji omówiono zasady i proces przyznawania premii termomodernizacyjnej, grantu termomodernizacyjnego, grantu OZE, premii remontowej, premii kompensacyjnej, premii MZG wraz z możliwością podwyższenia premii MZG o grant MZG. Zaprezentowane zostały dotychczasowe efekty przyznawanego wsparcia. Zwrócono również uwagę na zachodzące zmiany.

Regionalne programy wsparcia technicznego dla inwestorów publicznych i prywatnych w świetle oferty BOŚ Banku – przedstawiciel BOŚ Banku Wojciech Bodziacki Ekspert ds. Promocji Programów Pomocowych Departament Produktów Kredytowych i Programów Publicznych

Prelegent zaprezentował obecnie dostępną ofertę banku w zakresie finansowania efektywności energetycznej. Omówiony został kredyt z premia BGK tj. z premią termomodernizacyjną lub remontową. Na kolejnych slajdach zaprezentowano EKOpozyczkę dla JST. Dla klientów korzystających z tego produktu oferowane jest również dofinansowanie z grantu ELENA do kosztów przygotowania dokumentacji technicznej. Projekt „BOŚ Bank na rzecz zwiększenia efektywności energetycznej” oferowany będzie w sektorze publicznym, przedsiębiorstw i mieszkaniowym do 2025 roku.

PODSUMOWANIE SESJI PLENARNEJ

W odpowiedzi na pytania uczestników zgłaszane przed wydarzeniem jak i w jego trakcie szczególną uwagę zwrócono na określenie, które środki finansowe będą dysponowane centralnie, a które regionalnie w podziale na zakres interwencji i grupę beneficjentów. Wskazywano również, czy środki finansowe będą zwrotne, a które dotacyjne.

2.2.2 SESJA TEMATYCZNA 1 Finansowanie termomodernizacji budynków mieszkalnych

PIOTR STAWICKI moderator

MAREK GÓRECKI reporter

MARTA PODFIGURNA przedstawiciel organizatora

Tematem sesji było zaprezentowanie źródeł finansowania inwestycji w poprawę efektywności energetycznej dla budynków mieszkalnych jednorodzinnych i wielorodzinnych. Zaprezentowano montaż finansowy przedsięwzięć w oparciu o różnorodne środki. W ramach dyskusji uczestnicy dzielili się swoimi doświadczeniami ze zrealizowanych już inwestycji. Zastanawiano się czy możliwe będzie kumulatywne rozliczanie oszczędności energii jako warunek konieczny pozyskania dofinansowania dla budynków wcześniej termomodernizowanych. Prowadzona dyskusja w oparciu o prezentowane dobre praktyki umożliwiła sformułowanie wniosków, które powinny być wykorzystane przy modyfikacji istniejących i tworzeniu nowych programów i polityk wspierających efektywność energetyczną w budynkach mieszkalnych.

Prezentacja źródeł finansowania termomodernizacji budynków mieszkalnych z WFOŚiGW w Łodzi, w tym omówienie zachodzących zmian w finansowaniu i programu Czyste Powietrze

Małgorzata Skupińska - Doradca energetyczny WFOŚiGW w Łodzi

Prezentowano ogólne zasady udzielania dofinansowania prac termomodernizacyjnych budynków mieszkalnych w ramach programu priorytetowego „Czyste powietrze”. W czasie prezentacji skupiono uwagę na konieczności opracowywania audytu energetycznego przed rozpoczęciem inwestycji. Wskazano sytuacje gdy nie jest on konieczny do uzyskania dofinansowania lub może być zastąpiony bilansem cieplnym. Prelegent przedstawił korzyści płynące z kompleksowej termomodernizacji jako najbardziej efektywnej realizacji inwestycji pod względem zarówno ekonomicznym jak i energetycznym. Omówione zostały zmiany zachodzące w kolejnych wersjach programu „Czyste powietrze” wraz z maksymalnymi dotacjami dla wybranych kategorii kosztów kwalifikowanych. Przedstawione zostały dotychczas zrealizowane działania oraz te w trakcie realizacji. Wskazano na ewentualne zagrożenia mogące powstać na etapie rozliczenia otrzymanego dofinansowania i zaprezentowano warunki częściowego umorzenia pożyczek.

Przegląd wsparcia projektów efektywności energetycznej budynków mieszkalnych, w tym fundusz termomodernizacji, znaczenie pomocy technicznej z ELENA oraz punktów kompleksowej obsługi klienta

Piotr Stawicki Krajowa Izba Gospodarki Nieruchomościami

W czasie prezentacji omówione zostały dostępne w województwie łódzkim środki finansujące działania zwiększające efektywność energetyczną w podziale na środki krajowe i zagraniczne. Podczas prezentacji odniesiono się do wcześniejszej dyskusji w ramach diagnozy regionalnej oraz pierwszego ROS dotyczącej potrzeby powstawania punktów one-stop-shop. Omówione zostały zasady działania takiego wsparcia dla inwestorów. Rozważano potrzebę wdrażania OSS w regionie łódzkim oraz korzyści płynące z kompleksowego wsparcia dostępnego w takim modelu.

Wpływ zmiany ustawy o charakterystyce energetycznej budynków na intensyfikację działań związanych z efektywnością energetyczną. Kto i kiedy powinien wykonać

Marek Górecki audytor energetyczny, zarządca nieruchomości

Prezentacja dotyczyła zmian zachodzących w zakresie obowiązku wykonywania świadectw charakterystyki energetycznej budynków. Omówione zostały zasady opracowywania świadectw, określono przypadki, w których konieczne jest jego posiadanie, formę, treść i ważność dokumentu oraz kto jest uprawniony do jego wystawiania. Ze względu na aktualność tematu, zmiany będą obowiązywać już od 28.04.2023 r., rozwinęła się dyskusja w przedmiotowym temacie.

Dyskusja, przedstawienie wstępnego podsumowania sesji przez reportera.

Kluczowe pytania

- W jaki sposób można wspomóc zasilanie części wspólnych i wind w budynkach przez montaż jednocześnie PV i wiatraków na dachu budynku?
- Jak sfinansować termomodernizację w budynkach, które już rozpoczęto wcześniej proces modernizacji, tam gdzie już dokonano częściowej termomodernizacji i planuje się dalsze etapy?
- Jak zaplanować kontynuację procesu termomodernizacji (dalsze etap: zawory CO, docieplenie stropów w piwnicach, izolacja instalacji CO i cwu, , docieplenie dachu / styropapa stosowana na dachach płaskich (ze względu na konstrukcje dachu), styropapa grafitowa 15 cm jako kompletna izolacja itp.)?
- Jak zaplanować i sfinansować wymianę w częściach wspólnych oświetlenia na ledowe?
- Jakie wyzwania niesie wymiana wind na nowe, energooszczędne do poziomu 0 z zapewnieniem dostępności dla osób niepełnosprawnych, starszych, matek z małymi dziećmi?
- Jak zaplanować i sfinansować zmianę zasilania budynku poprzez na montaż pomp ciepła, paneli fotowoltaicznych, instalacji wiatrowych oraz magazynów energii?
- Jak można kontynuować działania podjęte w ramach projektu w celu poprawy dialogu dla poprawy finansowania efektywności energetycznej w regionie łódzkim?

Konkluzje i rekomendacje

W trakcie rozmów i dyskusji podczas wydarzenia do głównych problemów, a co z tym związane rekomendacje do wdrożenia zaliczamy:

- Przyspieszenie wdrażania programów i dostępności środków w ramach FENiKS oraz regionalnych programów UE,
- Wprowadzenie mechanizmów bezwrotnego wsparcia poprawy efektywności energetycznej budynków,
- Wskazane zostały problemy budynków objętych ochroną konserwatorską, a co z tym związane ograniczenia w zakresie możliwości przeprowadzania termomodernizacji. Sugerowano objęcie tych budynków specjalnymi programami umożliwiającymi finansowanie kosztownych rozwiązań przeznaczonych dla tego typu budynków, których okres zwrotu często jest bardzo długi,
- Zwrócono uwagę na brak możliwości osiągnięcia wymaganych minimalnych wartości oszczędności przez budynki wybudowane w latach 90 ubiegłego stulecia lub poddanych termomodernizacji w tych latach i na początku XX wieku. Zasugerowano wprowadzenie

- przy ocenie dalszych prac nad poprawą efektywności energetycznej budynków kumulatywnej oszczędności, tzn. badanie poszczególnych etapów modernizacji od powstania budynku oraz wykazania oszczędności energetycznej od stanu pierwotnego.
- Zwrócono bardzo dużą uwagę na konieczność edukacji energetycznej mieszkańców mającą na celu umiejętne korzystanie z energii cieplnej przez użytkowników końcowych.

UCZESTNICZY

W sesji udział wzięło około 30 osób. Byli to przedstawiciele: zarządców i biur nieruchomości, spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot mieszkaniowych, TBS, JST, instytucji finansujących przedsięwzięcia zwiększających efektywność energetyczną oraz audytorzy i doradcy energetyczni.

2.2.3 SESJA TEMATYCZNA 2 Instrumenty finansowe służące zwiększeniu efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej

Witold Kurczyński moderator

Piotr Szewczyk reporter

Andrzej Gołąbek przedstawiciel organizatora

Celem tej sesji tematycznej była prezentacja dobrych praktyk oraz wymiana doświadczeń w zakresie inwestycji służących efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej. Podstawą do dyskusji było zaprezentowanie źródeł finansowania inwestycji. Zauważono również złożoność projektów poprawy efektywności energetycznej na każdym ich etapie: przygotowanie, realizacja, działania powykonawcze. Na tej podstawie omówione zostały modele wsparcia inwestorów. Uczestnicy konferencji dzielili się swoimi doświadczeniami ze zrealizowanych już inwestycji. Prowadzona dyskusja oraz zaprezentowane przykłady dobrych praktyk finansowania inwestycji przyniosły konkluzje, które mogą zostać wykorzystane przy realizacji kolejnych inwestycji na każdym z jej etapów.

Jak skutecznie minimalizować problemy, bariery i ograniczenia w realizacji projektów mających przyczynić się do zwiększenia efektywności energetycznej w infrastrukturze publicznej

Piotr Szewczyk audytor energetyczny

W prezentacji skupiono się na zasadach prawidłowego prowadzenia budowlanego procesu inwestycyjnego. Omówione zostały etapy przygotowania i realizacji inwestycji, jej rozliczenia, a także eksploatacji po zakończeniu zadania. Wskazane zostały zalety prawidłowo wykonanego audytu energetycznego oraz dobrej współpracy z audytorem. W każdym z etapów skupiono się na zagrożeniach, które mogą negatywnie wpłynąć na osiągnięcie zaplanowanych efektów.

Rosnące potrzeby gmin w zakresie reagowania na drastyczny wzrost cen energii poprzez przygotowanie i wdrożenie działań EE w infrastrukturze komunalnej – Witold Kurczyński audytor energetyczny

W prezentacji pokazano potencjał realizacji zadań zwiększających efektywność energetyczną:

- termomodernizacja budynku
- instalacja PV z pompą ciepła i /lub wiatrakami
- efektywności energetycznej w oczyszczalni ścieków
- potencjał modernizacji oświetlenia

Zostały przedstawione efekty energetyczne i ekonomiczne realizacji zaplanowanych w audycie energetycznym działań. Omówiono również metody finansowania działań oraz planowane czasy zwrotu.

Prezentacja źródeł finansowania termomodernizacji budynków użyteczności publicznej oraz zmian zachodzących w finansowaniu

Małgorzata Skupińska Doradca energetyczny WFOŚiGW w Łodzi

Doradca energetyczny przedstawił ofertę Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi na rok 2023 dla budynków użyteczności publicznej i przedsiębiorców. W prezentacji przedstawiono źródła finansowania WFOŚiGW z podziałem na beneficjentów dla

których dany program czy forma finansowania jest przeznaczony oraz z podziałem na formy finansowania. Przedstawiono zasady udzielania pomocy finansowej z WFOŚiGW, w tym także współfinansowane ze środków UE i innych zagranicznych. Omówione zostały szczegółowo warunki udzielania dofinansowania oraz możliwości częściowego umorzenia pożyczek. Zwrócono również uwagę na możliwość finansowania ze źródeł WFOŚiGW racjonalizacji zużycia energii w budynkach użyteczności publicznej oraz zasobach komunalnych z programu priorytetowego. Omówiono również inne programy priorytetowe:

- EKO Latarnia - Poprawa efektywności energetycznej systemów oświetlenia zewnętrznego – II edycja
- EkoRemiza - Termomodernizacja budynków Ochotniczych Straży Pożarnych oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w celu zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery – III edycja
- Edukacja ekologiczna mieszkańców województwa łódzkiego – edycja

Dyskusja, przedstawienie wstępnego podsumowania sesji przez reportera

Kluczowe pytania

- Co można zrobić, aby rzeczywiste wyniki wdrażanych projektów były zgodne z założeniami?
- Co motywuje inwestorów w sektorze publicznym do podejmowania działań zwiększających efektywność energetyczną?
- Czy rozwój spółdzielni energetycznych może pomóc samorządom w osiągnięciu samowystarczalności energetycznej?
- Jak sfinansować termomodernizację tam, gdzie już dokonano częściowej termomodernizacji i planuje się jej dalsze etapy?
- Jakie wyzwania niesie wymiana wind na nowe, energooszczędne do poziomu 0 z zapewnieniem dostępności dla osób niepełnosprawnych?
- Jak zaplanować i sfinansować zmianę zasilania budynku poprzez na montaż pomp ciepła, paneli fotowoltaicznych, instalacji wiatrowych oraz magazynów energii?
- Jak można kontynuować działania podjęte w ramach projektu w celu poprawy dialogu dla poprawy finansowania efektywności energetycznej w regionie łódzkim?

Konkluzje i rekomendacje

- Duże zainteresowanie inwestorów przedsięwzięciami zwiększającymi efektywność energetyczną powodują, że środki jakimi dysponuje np Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska Gospodarki Wodnej w Łodzi szybko się wyczerpują. Przez to beneficjenci mają problem z przygotowaniem odpowiedniej dokumentacji i złożeniem wniosku w terminie (przed zamknięciem naboru).
- Utrudniony dostęp do dofinansowania dla inwestycji, w których wcześniej wykonano część prac termomodernizacyjnych.
- Wydłużający się czas rozpatrywania wniosków o dofinansowanie utrudnia planowanie finansowe inwestycji.
- Brak stałego nadzoru audytora energetycznego w trakcie realizacji inwestycji często powoduje problemy z osiągnięciem zakładanych wskaźników projekt. Postuluje się wprowadzenie, na wzór nadzoru autorskiego nad dokumentacją projektową, „nadzoru audytorskiego”.
- Trudny do przewidzenia w ostatnim okresie rynek towarów i usług budowlanych utrudnia planowanie finansowe inwestycji energooszczędnych.

- Brak weryfikacji merytorycznej wartości zakładanych wskaźników projektów na etapie oceny wniosków o dofinansowanie.
- Zwrócono uwagę na zbyt małą rolę audytora energetycznego w trakcie całego procesu inwestycyjnego.
- Zwrócono również uwagę na rozbieżności pojawiający się w różnych przepisach utrudniające pracę audytora.
- Wskazano na konieczność zwiększenia współpracy audytora z projektantem przygotowania dokumentacji.
- Rosnące ceny nośników energii powodują większe zainteresowanie inwestorów realizowaniem przedsięwzięć zwiększających efektywność energetyczną lub ograniczających koszty zakupu energii, wzrost zainteresowania OZE. Rosnące ceny wpływają na wzrost efektywności ekonomicznej przedsięwzięć.
- Przedstawiono również reakcje instytucji finansujących na zmieniające się warunki realizacji przedsięwzięć w tym zamrożenie oprocentowania pożyczek dla podmiotów publicznych oraz zmiany w zakresie ich umarzania. Uproszczenie procedur pozyskania środków na inwestycje związane z wykonaniem instalacji fotowoltaicznych.
- Zwrócono uwagę na to, że audytor powinien być nie tylko autorem audytu energetycznego, ale również doradcą inwestora i projektanta na wszystkich etapach procesu inwestycyjnego. W związku z tym wskazany jest organizowanie kursów doszkalających dla audytorów w zakresie nowych technologii dostępnych środków finansowych czy realizacji przedsięwzięć budynkach zabytkowych.

UCZESTNICZY

W sesji udział wzięło 20 osób. Byli to przedstawiciele: zarządców nieruchomości, JST, instytucji finansujących przedsięwzięcia zwiększających efektywność energetyczną oraz audytorzy i doradcy energetyczni.

2.2.4 SESJA PLENARNA PODSUMOWUJĄCA WYDARZENIE

Moderator Andrzej Gołąbek

Po sesjach tematycznych uczestnicy ponownie spotkali się wspólnie na sesji plenarnej. Zostały im przedstawione wstępne raporty z sesji tematycznych.

Podsumowanie sesji tematycznej 1 *Finansowanie termomodernizacji budynków mieszkalnych* zaprezentowali moderator PIOTR STAWICKI i reporter MAREK GÓRECKI.

Podsumowanie sesji tematycznej 2 *Instrumenty finansowe służące zwiększaniu efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej* przedstawili moderator WITOLD KURCZYŃSKI i reporter PIOTR SZEWCZYK.

GŁÓWNE REKOMENDACJE WYNIKAJĄCE Z OBRAD:

- Konieczne jest przyspieszenie wdrażania programów i dostępności środków finansowych przeznaczonych na poprawę efektywności energetycznej.
- Niezbędne jest usprawnienie wypełniania wniosków o dofinansowanie, a także powołanie punktów konsultacyjnych oraz zwiększenie wsparcia finansowego na przygotowanie dokumentacji technicznej.
- Zwiększenie roli audytora energetycznego w trakcie całego procesu inwestycyjnego.
- Ułatwienie dostępu do środków finansowania poprawy efektywności energetycznej winno nastąpić poprzez promowanie działań i wskazywanie dobrych przykładów.
- Wskazane jest kontynuowanie debaty nad poprawą dostępności finansowania efektywności energetycznej w województwie łódzkim poprzez organizowanie cyklicznych spotkań z możliwością wyjaśniania problemów i pokazywania/udostępniania ciekawych rozwiązań.

Na zakończenie obrad wystąpił Pan Andrzej Gołąbek, który zamknął posiedzenie i podziękował wszystkim za uczestnictwo.